

بررسی ارتباط دریافت غذایی، شاخص های تن سنجی، فاکتورهای بیوشیمیایی خون و سبک زندگی با تنگی شریان های کرونر در بیماران قلبی کاندید آنژیوگرافی

چکیده

مقدمه و هدف: شیوع بیماریهای قلبی در طی دو قرن گذشته رو به افزایش بوده و در حال حاضر به عنوان یکی از اصلی ترین علل مرگ و میر و ناتوانی در جهان شناخته شده است و این بیماری هزینه های سنگینی را در قالب اعمال جراحی و سایر برنامه های درمانی، کنترل عوارض و ناتوانی افراد به جامعه تحمیل می نماید. در این میان بیماری عروق کرونر بعنوان یک بیماری چند علتی دارای یکسری از عوامل خطر ساز میباشد و بر اساس مطالعات گذشته بسیاری از عوامل خطر ساز این بیماری علاوه بر ژنتیک ریشه در عوامل محیطی، سبک زندگی و وضعیت تغذیه ای بیماران در گذشته و حال دارد. روشهای تشخیصی متفاوتی برای بررسی بیماران مبتلا به بیماری عروق کرونر وجود دارد، اما متخصصان، آنژیوگرافی قلبی را بعنوان یکی از بهترین روشهای تشخیصی و تصمیم گیری برای درمان بیماری شریان های کرونر قلب می دانند. در میان شریان های کرونری، گرفتگی در شریان کرونری اصلی چپ (LM:Left Main) یک عامل خطر مهم در مرگ و میر بیماران قلبی و عروقی می باشد. هدف از این مطالعه تعیین ارتباط دریافت غذایی، شاخص های تن سنجی، ترکیبات بیوشیمیایی خون و سبک زندگی با تنگی شریان های کرونر در بیماران قلبی کاندید آنژیوگرافی بود.

مواد و روش ها: این مطالعه توصیفی تحلیلی در بیمارستان شریعتی تهران، سال ۱۳۹۵ انجام شد. از بین بیمارانی که تحت آنژیوگرافی عروق کرونر قرار گرفته بودند، تعداد ۲۰۸ بیمار که در گذشته تحت عمل بای پس عروق کرونر قرار نگرفته بودند، به روش تصادفی ساده و به صورت پشت سر هم وارد مطالعه شدند. اطلاعات با کمک پرسشنامه با ۸۶ سوال در بخش های: جمعیت شناختی، خواب، فعالیت بدنی و بسامد خوراک و متغیرهای قد، وزن، دور کمر و دور مچ اندازه گیری شد. اطلاعات ترکیبات بیوشیمیایی خون از برگه آزمایش بیمار استخراج گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ با آزمون های مجذور کای، ضریب همبستگی لجستیک، ANOVA و آزمون تی در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ آنالیز گردید.

یافته ها: از مجموع بیماران، ۱۰۷ نفر مرد (۵۱/۴ درصد) با میانگین سن $57/81 \pm 12/2$ سال بودند. با بررسی شاخص های تن سنجی میان قد ($P=0/025, r= -0/042$)، محیط دور مچ ($P=0/006, r= 0/070$)، محیط دور کمر ($P=0/046, r= 0/050$) و نمایه توده بدنی ($P=0/063, r= 0/063$) با تنگی شریان کرونر همبستگی معنادار دیده شد. در بررسی وضعیت تغذیه، در گروه گوشت و پروتئین مصرف تخم مرغ ($P=0/006$)، گوشت قرمز ($P=0/014$)، ماهی ($P=0/025$)، مرغ ($P=0/005$)، حبوبات ($P=0/007$) و سویا ($P=0/002$) با گرفتگی عروق کرونر ارتباط معناداری را نشان دادند. در گروه سبزیجات و میوه جات مصرف سبزیجات ($P=0/003$)، سیر و پیاز ($P=0/033$) و میوه جات ($P=0/004$) با گرفتگی عروق ارتباط معناداری داشتند. در گروه لبنیات مصرف شیر ($P=0/044$)، پنیر ($P=0/015$)، بستنی ($P=0/035$)، ماست ($P=0/026$) و نوع ماست مصرفی ($P=0/019$) با گرفتگی ۴ شریان کرونر ارتباط معناداری نشان دادند. در گروه نان و غلات مصرف جو ($P=0/000$)، در گروه قندهای ساده مصرف نوشابه ($P=0/021$)، در گروه چربی ها نوع روغن مصرفی ($P=0/008$) و مصرف آجیل یا دانه های روغنی ($P=0/009$) با گرفتگی ۴ شریان کرونر ارتباط معنادار داشتند. هم چنین در میان مایعات حاوی کافئین بین مصرف قهوه ($P=0/012$) با شدت تنگی شریان کرونر ارتباط معناداری دیده شد. میان تعداد لیوان آب مصرفی روزانه ($P=0/005, r= -0/045$) با شدت تنگی شریان LM همبستگی معنادار دیده شد. در میان مکمل های تغذیه ای بین مصرف مکمل آهن ($P=0/041$) و گرفتگی عروق کرونر ارتباط معنادار دیده شد. بین ساعت صرف صبحانه ($P=0/003, r= 0/081$) و ساعت صرف نهار ($P=0/034, r= 0/034$) با شدت تنگی شریان کرونر هم بستگی معناداری وجود داشت. در بررسی ترکیبات بیوشیمیایی خون نیز قند خون ($P=0/025, r= 0/053$)، حجم متوسط گلبول قرمز ($P=0/047, r= 0/033$) و وزن متوسط هموگلوبین ($P=0/029, r= 0/040$) با شدت تنگی عروق کرونر همبستگی معنادار نشان دادند.

هم چنین در بررسی وضعیت اجتماعی شیفت کار ($P=0/028$), شغل بیمار ($P=0/003$) و تعداد افراد خانوار ($P=0/003$, $r=0/073$) از دیگر فاکتورهای مرتبط با تنگی عروق کرونر و به ویژه شریان LM بودند. میان تعداد نخ سیگار مصرفی ($P=0/018$, $r=0/023$) با شدت تنگی شریان LM همبستگی معنادار دیده شد. میان مدت زمان خواب شبانه ($P=0/001$, $r=-0/102$), ساعت بیدار شدن از خواب ($r=-0/044$, $P=0/005$) و اختلالات مرتبط با خواب نیز با تنگی شریان های کرونر ارتباط معنادار مشاهده گردید. در بررسی میزان فعالیت بدنی بیماران، مدت زمان ورزش سبک در هفته ($P=0/026$, $r=-0/034$), مدت زمان ورزش پرتحرک در هفته ($P=0/040$, $r=-0/026$) و مدت زمان تماشای تلویزیون در هفته ($P=0/030$, $r=0/076$) با شدت تنگی عروق کرونر هم بستگی معناداری داشتند.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر نشان داد در کنار وراثت، عوامل محیطی از جمله سبک زندگی و دریافت غذایی، شاخص های تن سنجی (قد، محیط دور مچ، محیط دور کمر و نمایه توده بدنی) و برخی ترکیبات بیوشیمیایی خون از جمله حجم متوسط گلبول قرمز، وزن متوسط هموگلوبین و قند خون ناشتا از دیگر عوامل مرتبط با گرفتگی شریان های کرونری می باشند. و بنظر می رسد با اصلاح شیوه زندگی بتوان تا حدودی گرفتگی عروق کرونر را کاهش داد.

کلید واژه ها: دریافت غذایی، گرفتگی عروق کرونر، شاخص های تن سنجی، ترکیبات بیوشیمیایی خون، سبک زندگی.